

[Christmas Møller.]

og det er selvfølgelig Procenttallet, man maa regne med — mindre. Det er muligt, siger jeg, at naar vi tager Forholdstallet, saa er Chancen for den enkelte i Dag blevet noget mindre, end den var for Aar tilbage, men ogsaa kun, naar vi ser paa det, vi kalder den selvstændige Virksomhed, Muligheden for at faa egen Bedrift eller egen Forretning.

Ser vi derimod paa, om der er Mulighed til Stede for indenfor de større Virksomheder — og dette maa man naturligvis regne med — at faa en selvstændig Stilling, er det jo ofte saaledes, at der indenfor de store Firmaer vel i formel Forstand kun er een Leder, men at der er overmaade mange, som leder enkelte Afdelinger økonomisk og, hvad jeg lægger en afgørende Vægt paa, har Interesse i dem og faar deres Lyst tilfredsstillet i Retning af selv at disponere, selv at have et Ansvar. Jeg kan her nævne en Række indenfor de store Handelsvirksomheder, ja, jeg tror i Virkeligheden, at man ogsaa kan gaa ned til de mellemstore. Forholdet er det, at der her indenfor Funktionærstillingerne, baade de højere og de mindre høje, findes overmaade mange Stillinger, hvorom man kan sige, at Muligheden for Opdrift for den enkelte, Muligheden for at arbejde sig frem er til Stede.

Jeg beder ogsaa det høje Ting her tænke igennem et Øjeblik, hvem det er, der spiller den ledende Rolle i vort Samfund økonomisk i Dag, hvem det er, der paa, om jeg saa maa sige, alle de vigtigste Poster indenfor Industrien, indenfor Handelsverdenen, indenfor Bankverdenen, indtager den ledende Position. Der er jo ingen, der kan være i Tvivl om, at det meget store Fler-tal af dem er Folk, som ikke er født til disse Virksomheder, det er Folk, som heller ikke i deres Start har haft nogen særlig Mulighed for at komme frem ud over deres egne Evner, som ikke har haft en økonomisk Ballast som Baggrund, men om hvilke man ganske simpelt i det Øjeblik, man skal bedømme det ærligt og redeligt, kan sige, at det er Folk, som ved deres store Dygtighed, Flid og Energi har arbejdet sig frem til de paagældende Stillinger.

Jeg tror derfor, man ud fra den Betragtning kan sige, at en Lovgivning overfor de store koncentrerede Virksomheder er der da ogsaa af den Grund, som jeg for mit Vedkommende lægger en afgørende Vægt paa, ingen Begrundelse for.

Men dernæst er det det ejendommelige ved dette Lovforslag, at det overhovedet ikke siger, hvad en Trust er, at det ikke siger, hvad en Virksomhed af monopol-

agtig Karakter er. Og jeg spørger den højtærede Handelsminister: Kan man overhovedet sige, at der er slige Virksomheder her i Landet? Naar man bortser fra visse Statsvirksomheder, som den højtærede Regering og Staten i det hele har saa megen Indflydelse paa, den kan forlange, og hvorom man jo saa ogsaa trygt kan sige, at det gaar saa slet, som det overhovedet kan, spørger jeg: Er der overhovedet monopolagtige Virksomheder her i Landet?

Ja, der er maaske een, og det er De danske Spritfabrikker; men enhver ved, at Aarsagen til denne Koncentration og hele den Stilling, som Statsmagten har overfor De danske Spritfabrikker, idet det hele hviler paa Lov, hviler paa noget ganske andet end disse almindelige Betragtninger overfor saadanne Virksomheder; hænger sammen med hele Spørgsmaalet om Ædrueligheden i Landet, hænger sammen med hele Spørgsmaalet om den meget betydelige Beskatning af Spiritus, vi efterhaanden har faaet herhjemme.

Men jeg spørger altsaa den højtærede Handelsminister: Er der, bortset fra den koncentrerede, den monopoliserede, den koncessionerede Virksomhed De danske Spritfabrikker, nogen Virksomhed her i Landet, som kan siges at have trustagtig Karakter eller at have monopolagtig Karakter? Og er der det indenfor Landets Grænser, beder jeg den højtærede Handelsminister til at begynde med om, naar han faar Ordet, at give mig Besked herom.

I Almindelighed er Forholdet dette, at man taler og skriver om Truster som noget udflydende og ubestemt. Skal Trusten have Monopol, skal den have Enevirk-somhed, eller skal Trusten blot være en stor Virksomhed indenfor Landet, sammensat af flere smaa? Dette er et meget stort og omfattende Spørgsmaal, og jeg synes, der kunde være Grund til at sige til den højtærede Handelsminister: Lad os først faa nogen Besked herom.

I Almindelighed plejer man at sige det saaledes — jeg mener, dette erforkert —, at der her i Landet eksisterer en Række Truster ved Siden af Spiritusfabrikkerne, som jeg har omtalt, eksisterer Truster paa Øllets, paa Margarinens, paa Sukkerets, paa Cementets, paa Papirets, paa Benzinens og paa Kullet's Omraade. Da en Række af disse Artikler i særlig Grad har Interesse for den almindelige Befolkning, ser man en Udvikling paa dette Omraade i Tankegangen; man siger, vi har Truster, og derefter siger man, at der er trustagtige Formationer for disse almindelige Varers Ved-